

ЗАКОН

за опазване на околната среда
Обнародван, ДВ, бр. 86 от 18 октомври 1991 г.,
изм., бр. 90 от 1991 г., попр., бр. 90 от 1992 г.,
изм., бр. 100 от 1992 г., бр. 31 и 63 от 1995 г., бр. 13 от 1997 г.,
изм. и доп., бр. 85 от 1997 г., изм., бр. 86 от 1997 г., доп., бр. 62 от 1998 г.,
изм. доп.- ДВ бр. 12 и 67 от '99 г.,
изм. доп. ДВ бр. 26, 27 и 28 от 2000 г., изм. доп. ДВ бр. 1 и 26/2001 г.
Отм. [ДВ бр. 91/2002 г.](#)

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този закон урежда:

1. събирането и предоставянето на информация за състоянието на околната среда;
2. осъществяването на контрол върху състоянието на околната среда;
3. извършването на оценка на въздействието върху околната среда;
4. програмирането и осъществяването на мероприятия по опазването на околната среда;
5. правата и задълженията на държавата, общините, юридическите и физическите лица по опазването на околната среда.

Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Намаляването на риска за човешкото здраве и околната среда и неговото отношение към претърпените вреди и пропуснатите ползи са основа за формиране на екологична политика.

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) (1) Физическите и юридическите лица, извършващи дейности, които замърсяват околната среда в границите на допустимите норми, заплащат такси.

(2) Сумите, внесени от такси за замърсяване в границите на допустимите норми, се разпределят: 40 на сто в общинските фондове за опазване на околната среда и 60 на сто в националния фонд за опазване на околната среда.

(3) При увреждане или при замърсяване на околната среда над допустимите норми на физическите лица се налагат глоби, а на юридическите лица се налагат месечни санкции, определени в чл. 32 от този закон.

(4) Сумите, внесени от санкции, наложени по ал. 3, се разпределят: 30 на сто в общинските фондове за опазване на околната среда и 70 на сто в Националния фонд за опазване на околната среда.

(5) Средствата от фондовете се използват само за финансиране на дейности по опазване на околната среда.

(6) (Нова - ДВ, бр. 13 от 1997 г.) Националният фонд за опазване на околната среда и общинските фондове за опазване на околната среда се създават съответно към Министерството на околната среда и към общините.

(7) (Нова - ДВ, бр. 13 от 1997 г.) Редът за набиране, разходване и контрол на средствата по Националния фонд за опазване на околната среда и общинските фондове за опазване на околната среда се определя с наредба на Министерския съвет.

Чл. 3а. (Нов - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Природните ресурси, за използването на които се заплащат такси, се определят със закон.

Чл. 3б. (Нов - ДВ, бр. 63 от 1995 г.) Създава се Национален доверителен екофонд като юридическо лице за управление на средствата, постъпващи от суапови сделки "Дълг срещу околна среда" и "Дълг срещу природа" и от правителства и международни финансови институции, предназначени за опазване на околната среда в Република България.

Чл. 4. Министерският съвет един път годишно изготвя и внася в Народното събрание доклад за състоянието на околната среда и след приемането му го обнародва като Годишник за състоянието на околната среда.

Чл. 4а. (Нов - доп. ДВ бр 67 от '99 г.) (1) Министерският съвет приема Наредба за условията и реда за изпълнение на Протокола за опазване на околната среда към Договора за Антарктика (ДВ, бр. 69 от 1998 г.).

(2) Извършването на дейност в Антарктика в нарушение на разпоредбите на наредбата по ал. 1 представлява нарушение по чл. 32, а за административно-наказателното производство се прилага чл. 35.

Чл. 5. (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) При увреждане на качествата на околната среда причинителите ги възстановяват съобразно предписанията на органите за специализиран контрол и общинските органи.

Чл. 6. При презгранично замърсяване се прилагат нормите и стандартите, съдържащи се в споразумения и договори, по които Република България е страна, а ако няма такива - нормите и стандартите, прилагани в страните от Европейската общност.

Чл. 7. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Забранява се вносът в страната на отпадъци и опасни вещества:

1. с неустановен химичен състав, както и такива, за които липсват методики за анализ, приложими в Република България;

2. (Изм. - ДВ, бр. 86 от 1997 г.) с цел складиране, депониране или унищожаване;

3. с цел влагане в производството, ако решението на компетентния орган по чл. 27 по оценката на въздействието върху околната среда е отрицателно.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 1997 г. и бр. 27 от 2000 г.)

Транзитното превозване на опасни вещества през територията и морските пространства на Република България се разрешава от министъра на околната среда и водите за всеки отделен случай, ако друго не е предвидено в международен договор, който е влязъл в сила за Република България.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Забранява се изграждането и експлоатацията на предприятия и други обекти и осъществяването на дейности без пречиствателни и защитни съоръжения, когато такива са необходими.

(4) (Нова - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Забраняват се използването на лицензи и патенти и вносът в страната на оборудване и технологии, които създават опасност от замърсяване над границите на действащите норми и стандарти.

Чл. 7а. (Нов - ДВ, бр. 62 от 1998 г.) (1) Вносът, извършван по договори за доставка, сключени на основание на международни споразумения и/или международни договори, за които е спазен редът на чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България, и безвъзмездно финансирани пряко със средства по тези споразумения и/или договори, се освобождава от данък върху добавената стойност, от акциз, мита и такси, ако е предназначен за целите, определени в чл. 2.

(2) Сделките със стоки или услуги, които са облагаеми по Закона за данък върху добавената стойност, сключени между Министерството на околната среда и водите и български и чуждестранни лица, и финансирани пряко от безвъзмездната помощ, получавана по линия на международни споразумения и/или международни договори, за които е спазен редът на чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България, няма да подлежат на облагане с данък върху добавената стойност, ако са предназначени за целите, определени в чл. 2.

(3) Освобождаването по ал. 1 и режимът на сделките по ал. 2 се прилагат при спазване на условията на Закона за данък върху добавената стойност.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Чл. 8. Информацията за състоянието на околната среда обхваща:

1. данните, отнасящи се до състоянието на компонентите на околната среда;

2. данните за резултата от действия, които водят или могат да доведат до замърсяване или увреждане на околната среда или на нейните компоненти;

3. данните за дейностите и действията, предприемани за опазване и възстановяване на околната среда.

Чл. 9. Всички лица, държавните и общинските органи имат право на достъп до наличната информация за състоянието на околната среда.

Чл. 10. Обявяваната или предоставяната информация се придружава от обяснения за възможните последици за човешкото здраве и околната среда и от препоръки за поведението на гражданите в случай на очаквани отрицателни въздействия.

Чл. 11. (1) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Информацията за състоянието на околната среда се събира от специализираните органи на Министерството на околната среда, Министерството на здравеопазването и Министерството на земеделието и горите и Националният статистически институт, от овластените от тях лица и от общинските органи.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Юридическите и физическите лица, производители на стоки и услуги, предоставят на органите по ал. 1 данните по чл. 8, точки 2 и 3.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Органите по ал. 1 предоставят и обявяват информацията чрез средствата за масово осведомяване или по друг начин в достъпна за гражданите форма.

Чл. 12. (1) Държавните и общинските органи, юридическите и физическите лица и производителите на стоки и услуги при поискване дават информация за предполагаемото въздействие върху околната среда преди вземането на окончателното разрешение за извършването на дейности и действия или преди тяхното предприемане по реда на глава четвърта от този закон и приложенията към нея.
(2) Органите и лицата по ал. 1 удовлетворяват направените искания не по-късно от две седмици след заявяването, освен ако в същия срок мотивирано не определят по-дълъг срок. Непредоставянето на информация в сроковете по тази алинея се счита за отказ.
(3) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Ако информацията по чл. 8 и по предходните алинеи не подлежи на разпространение съгласно действащото законодателство, тя се дава в писмен вид без право на разпространение.

Чл. 13. При настъпило замърсяване или увреждане на околната среда, включително при стихийни бедствия, производствени аварии и пожари, органите и лицата по чл. 12, ал. 1 незабавно информират населението за настъпилото изменение на околната среда, предприеманите мерки за тяхното ограничаване и отстраняване и изискванията към поведението на гражданите с оглед запазването на тяхното здраве и сигурност.

Чл. 13а. (Нов - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) При непосредствена опасност от съществено замърсяване или увреждане на околната среда органите и лицата по чл. 12, ал. 1 незабавно информират населението и предприемат неотложни мерки за предотвратяване на евентуални вредни последици.

Чл. 14. Производителите на стоки и услуги, техните посредници и търговците, включително тези на земеделски и хранителни стоки, са длъжни едновременно с продажбата или с извършването на услугата да предоставят на купувача или потребителя писмена, а за явно маловажни случаи - устна информация за съставките на стоките и услугите, които са вредни, както и за възможните негативни въздействия на извършваните услуги.

Чл. 15. (1) Орган или лице по чл. 9, който намира, че неговото искане за достъп до информация е неоснователно отхвърлено или че правото му за достъп до такава информация е противозаконно ограничено, или че получената информация е недостоверна, има право да търси защита на правата си по административен или съдебен ред.

(2)(Нова - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) Редът за събирането на информация за състоянието на околната среда и за правото на достъп до тази информация се определя с акт на Министерския съвет.

КОНТРОЛ ВЪРХУ СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Чл. 16. (1) Контролът върху състоянието на околната среда се състои в наблюдението на качествата на елементите на околната среда и регистрирането на измененията в тях, както и в наблюдението на източниците на тези изменения.

(2) Спрямо събраните в резултат на контрола данни се прилагат правилата на глава втора от този закон.

Чл. 17. (1) Контролът върху състоянието на околната среда и източниците на замърсяването е задължение на органите по чл. 11, ал. 1.

(2) Контролът е постоянен, съобразен с особеностите на наблюдаваните параметри и източниците на замърсяване. При невъзможност да изпълнят задълженията си по ал. 1 съответните органи според компетенциите си по чл. 27 обявяват причините за това пред обществеността чрез средствата за масово осведомяване.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) Отделните параметри на околната среда, подлежащи на контрол, се определят в съответствие с утвърдени от министъра на околната среда и водите методики за осъществяване на контрола.

Чл. 18. (1) Диференцираният по източници на замърсяване държавен контрол се осъществява:

1. по решение на държавните органи;
2. по искане на засегнатите или предполагащите се за засегнати граждани, както и на техните организации, основно на констатирано от тях замърсяване.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) Установеният замърсител плаща разходите по контрола. Средствата постъпват в извънбюджетна сметка към Министерството на околната среда, която се утвърждава от министъра на финансите по предложение на министъра на околната среда и водите.

ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Чл. 19. (1) Всички дейности на физическите и юридическите лица и на държавните и общинските органи могат да бъдат подлагани на оценка за въздействие върху околната среда.

(Ал. 2-6 - отм., ДВ, бр. 100 от 1992 г.)

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) (1) Оценка на въздействието върху околната среда се прави задължително за:

1. (Изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) проектите по списък съгласно приложението;
2. (Изм. доп. ДВ бр. 1/2001 г.) националните, регионалните и областните планове и програми за развитие;
3. (Нова- доп. ДВ бр. 1/2001 г.) устройствените планове и техните изменения, с които се предвиждат дейности, посочени в приложението по т. 1;
4. (Изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г., предишна т. 3 - изм. ДВ бр. 1/2001г.) проектите за разширение и/или преустройство с промяна на производствената дейност на обекта в случаите, когато тя попада в обхвата на приложението по т. 1.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) Общинските органи преценяват влиянието върху околната среда на проекти, обекти и дейности, неподлежащи на задължителна оценка на въздействието върху околната среда, по ред, определен с наредба на министъра на околната среда и водите.

(3)(Доп. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) Оценка на въздействието върху околната среда може да се извършва и по предложение на заинтересувани физически или юридически лица до

компетентните органи по чл. 27, които се произнасят по предложението в срок до 30 дни от постъпването му.

(4) За обекти в експлоатация оценката на въздействието върху околната среда се извършва периодично по предписание на компетентните органи. За големи обекти замърсители оценка се прави поне веднъж на пет години.

Чл. 21. (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г., изм доп. ДВ бр. 28 от 2000 г., изм. доп. ДВ бр. 26/2001 г.) Оценката се възлага от инвеститора или инициатора на дейността на регистрирани независими експерти - български и/или чуждестранни физически лица, които:

1. имат професионална компетентност;

2. декларират, че не са пряко заинтересувани от реализацията на проекта или дейността и не са участвали в разработването на проекта.

(2) Експертите дават заключение, ръководейки се от изискванията на чл. 2 и действащите в страната норми и стандарти за допустимо замърсяване на околната среда.

(3) (Нова - доп. ДВ бр. 28 от 2000 г., изм. доп. ДВ бр. 26/2001 г.) Министерството на околната среда и водите води публичен регистър на българските и чуждестранните физически лица по ал. 1, които се вписват в регистъра, когато отговарят на следните условия:

1. притежават образователно-квалификационна степен по специалност, придобита във висши училища по номенклатура, определена със заповедта по ал. 8;

2. осъществявали са в продължение най-малко на 3 от последните 10 години поне една от следните дейности, свързани с опазването на околната среда:

а) проектантска дейност;

б) практика в производствени предприятия;

в) изработване на експертиси, писмени консултации, доклади по оценка на въздействието върху околната среда, екологични одити или екологични анализи;

г) преподавателска дейност във висши училища и/или научно-изследователска дейност;

д) контролна дейност.

(4) (Нова - доп. ДВ бр. 26/2001 г.) Удостоверението за вписване в регистъра или мотивиран писмен отказ се издава в 14-дневен срок от подаване на заявлението.

(5) Удостоверението по ал. 4 има валидност 5 години.

(6) Отказът по ал. 4 подлежи на обжалване пред Върховния административен съд в 14-дне-вен срок от съобщаването му.

(7) (Нова - доп. ДВ бр. 26/2001 г.) От регистъра със заповед на министъра на околната среда и водите се изключват експертите, за които е доказано, че в практиката си по оценката на въздействието върху околната среда:

1. са дали най-малко две заключения в противоречие с издаденото решение от компетентния орган по оценка на въздействието върху околната среда;

2. са автори на раздели от доклади по оценка на въздействието върху околната среда, заради които раздели докладите са връщани два пъти за преработване.

(8) (Нова - доп. ДВ бр. 26/2001 г.) Редът за създаване и поддържане на регистъра и редът за кандидатстване на лицата за вписване в регистъра се определят със заповед на министъра на околната среда и водите, която се обнародва в „Държавен вестник“.

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Редът и условията за извършване на оценката се определят с наредба от министъра на околната среда съвместно с министъра на регионалното развитие и благоустройството, жилищната политика и строителството, министъра на здравеопазването и министъра на селскостопанското развитие, земеползването и възстановяването на поземлената собственост.

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) (1) Инвеститорът или инициаторът на дейността представя на компетентния орган доклад за оценката на въздействието върху околната среда, който задължително съдържа:

1. анотация на проекта;

2. описание на околната среда - обект на въздействие;

3. прогноза за предполагаемото въздействие;

4. изложение на възможните начини за осъществяване на проекта;

5. списък на страните, които могат да бъдат засегнати от въздействието на обекта върху околната среда;
6. други елементи по преценка на министъра на околната среда;
7. заключение на експертите, извършили оценката.

(2) Разходите по оценката на въздействието върху околната среда са за сметка на инвеститора или инициатора на дейността.

Чл. 23а. (Нов - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) (1) (Изм. доп. ДВ бр. 26/2001 г.) Компетентният орган организира обсъждане на представения доклад за оценката на въздействието върху околната среда, в което участват органите на местната администрация, представители на обществените организации, обществеността и заинтересувани физически и юридически лица.

(2) (Нова - доп. ДВ бр. 26/2001 г.) В случаите, когато в наредбата по чл. 22 се предвижда изработването на предварителен и на окончателен доклад за оценка на въздействието върху околната среда, компетентният орган за вземане на решение организира среща със заинтересуваните лица за обществено обсъждане на предварителния доклад за оценка на въздействието върху околната среда.

(3) (Предишна ал. (2)-изм. ДВ бр. 26/2001 г.) Лицата по ал. 1 трябва да бъдат уведомени от компетентния орган чрез средствата за масово осведомяване или по друг подходящ начин не по-късно от 1 месец преди обсъждането.

(3) (Нова - доп. ДВ бр. 26 от 2000 г. и отм. ДВ бр. 26/2001 г.)

Чл. 23б. (Нов - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) (1) (Изм. доп. ДВ бр. 26/2001 г.) Компетентният орган се произнася с решение след обсъждането на резултатите от оценката не по-късно от 1 месец след приключване на процедурата по чл. 23а.

(2) (Изм. доп. ДВ бр. 26/2001 г.) Решението се съобщава писмено на възложителите на оценката по чл. 21 и се оповестява чрез средствата за масово осведомяване или по друг подходящ начин в 7-дневен срок от постановяването му.

(3) (Изм. доп. ДВ бр. 26/2001 г.) Заинтересуваните лица могат да обжалват решението пред съответния окръжен съд по реда на Закона за административното производство в 14-дневен срок от съобщението по ал. 2 .

(4) Решението по оценката на въздействието върху околната среда за незапочнати проекти и дейности е валидно за срок от една година.

Чл. 23в. (Нов - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Компетентният орган забранява или спира дейността или осъществяването на проекти, за които извършената оценка на въздействието върху околната среда е отрицателна или за които задължителната оценка не е извършена, или които не са снабдени с необходимите пречиствателни и защитни съоръжения.

Чл. 23г. (Отм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.)

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДЪРЖАВНИТЕ И ОБЩИНСКИТЕ ОРГАНИ

Чл. 24. (1) Министърът на околната среда:

1. разработва съвместно със съответните министри стратегия на правителството в областта на опазването на околната среда;
2. (изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) управлява националния фонд за опазване на околната среда и разпределя средствата за дейности по опазване на околната среда, научни изследвания и проекти, включително за физически и юридически лица;
3. (доп. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) контролира състоянието на околната среда на територията на страната и морските пространства на Република България, забранява или спира дейности, увреждащи околната среда;
4. (доп. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) координира контролните функции на другите министерства и ведомства по отношение на околната среда;
5. подготвя ежегодния доклад за състоянието на околната среда по чл. 4;
6. информира обществеността за своята дейност чрез средствата за масово осведомяване, чрез свои специализирани издания и по други достъпни начини;

7. (изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) съвместно със съответните заинтересовани министри и други държавни органи утвърждава:

- а) норми за емисии и концентрации на вредни вещества по райони, компоненти на средата и видове замърсители, както и за използването на възобновимите и невъзобновимите природни ресурси;
- б) специални режими на райони със застрашена околна среда, проекти и мероприятия за възстановяване на нормалните качества на средата в тях, които представя за утвърждаване от Министерския съвет;
- в) инструкции за етикетването на стоките в съответствие с изискванията на чл. 14;
- г) тарифи за такси за използване на природни ресурси и допустимо замърсяване;
- д) инструкции за транспортирането, складирането, употребата и депонирането на опасни вещества;

8. (изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) направлява и контролира опазването на биологичното разнообразие и природните екосистеми, обявява защитените видове и територии;

9. (т. 9 отм., предишна т. 10 - изм., ДВ, бр. 100 от 1992 г.) утвърждава и публикува методиките за контрол и оценка на въздействието върху околната среда по глави трета и четвърта. Организира национална система за наблюдение и контрол върху състоянието на околната среда;

10. (предишна т. 11 - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) представлява страната в междуправителствените организации и срещи по опазването на околната среда.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г., доп. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) Правата и задълженията на министъра на околната среда и водите, които не са определени с този закон, както и тези по точка 7 на ал. 1 се определят с акт на Министерския съвет.

Чл. 25. (1) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г., доп. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) Министърът на околната среда създава регионалните инспекции по околната среда и водите като органи на министерството и определя техните функции и териториален обхват. Районните инспекции обслужват общините, които не разполагат с оборудване и персонал по опазване на околната среда.

(2) (Ал. 2 и 3 отм., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 100 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) В изпълнение на своите правомощия регионалната инспекция по околната среда и водите издава писмени предписания и заповеди.

Чл. 26. Общинските органи:

1. (изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) съставят свои програми за опазване на околната среда, съгласувани с компетентните органи на Министерството на околната среда, а при необходимост - съответно с Министерството на здравеопазването и Министерството на земеделието и горите с други компетентни държавни органи;
2. информират населението за състоянието на околната среда и за предприемани действия и дейности, подлежащи на оценка на въздействието върху околната среда;
3. контролират депонирането на отпадъци и опасни вещества на тяхна територия;
4. изграждат, поддържат и експлоатират инсталации за пречистване на битови отпадни води;
5. (изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) организират и контролират събирането и обезвреждането на битови отпадъци;
6. (изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) управляват общинските фондове за опазване на околната среда.
7. (Нова - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) могат да създават екоинспекции на обществени начала, които съставят актове по смисъла на чл. 37, ал. 2 от Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 27. (1) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Когато резултатът от дейностите на физическите и юридическите лица и на държавните и общинските органи настъпва или може да настъпи:

1. (Доп. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) на територията на една община - компетентни да предприемат дължимите по закона действия и дейности са съответната регионалната инспекция по опазване на околната среда и водите или общинските органи;
2. (Доп. - ДВ, бр. 85 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) на територията на няколко общини в обхвата на една регионалната инспекция по опазване на околната среда и водите - съответната регионалната инспекция по опазване на околната среда и водите;

3. (Доп. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) на територията на няколко общини в обхвата на различни регионални инспекции по опазване на околната среда и водите- министърът на околната среда.

(2) (Ал. 2 - отм., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Споровете за компетентност между различните органи се решават от министъра на околната среда.

(3) (предишна ал. 4 - ДВ, бр. 100 от 1992 г., доп. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) Висшестоящ административен орган по смисъла на Закона за административното производство относно общинските органи е регионалната инспекция по околната среда и водите, а относно регионалните инспекции по околната среда и водите - министърът на околната среда.

Чл. 28. (1) При извършено или възможно увреждане на околната среда, констатирано чрез оценка на въздействието, компетентният по чл. 27 орган може:

1. да спира производствени и други дейности до отстраняване на нарушението;
2. да прекратява производствени и други дейности, които причиняват или могат да причинят неотстраними вреди на околната среда и човешкото здраве;
3. да дава предписание за отстраняване на последици от увреждане.

(2) Министърът на околната среда може да спира изпълнението на актове на министерства и общински органи, които противоречат на разпоредбите на този закон.

ОТГОВОРНОСТИ

Чл. 29. (Доп. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Който виновно причини другиму вреди от замърсяване или увреждане на околната среда, е длъжен да ги обезщети. Обезщетението не може да бъде по-малко от размера на средствата, необходими за възстановяване на причинените щети.

Чл. 30. (1) Увредените по чл. 29 лица могат да предявят иск за осъждане на нарушителя да преустанови нарушението и да отстрани последиците от замърсяването.

(2) Исковите за преустановяване на нарушението и за отстраняване на последиците от замърсяването могат да бъдат предявявани и от общинските органи, от сдружения на граждани с идеална цел и от всеки гражданин.

Чл. 31. Обезвреждане на вредите, причинени от презгранично замърсяване на околната среда, се осъществява въз основа на международен договор, по който Република България е страна, а ако няма такъв - въз основа на общите правила на международното право.

Чл. 32. (1) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) За нарушения на този закон, които не представляват престъпления, на физическите лица се налагат глоби от 50 000 до 3 500 000 лв.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) Ако нарушението е извършено повторно или от длъжностно лице, глобата е в размер от 100 000 до 7 000 000 лв.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) При явно маловажни нарушения, извършени от физически лица, глобата е до 50 000 лв.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) При увреждане или при замърсяване на околната среда над допустимите норми на юридическите лица се налагат месечни санкции в размер по реда на § 7, ал. 2

Чл. 33. (Изм. - ДВ, бр. 63 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 1997 г.) Независим експерт по оценка на въздействието върху околната среда, който наруши чл. 21, ал. 2, се наказва с глоба от 50 000 до 500 000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

Чл. 34. (1) Увредените по чл. 29 лица могат да предявят иск за осъждане на нарушителя да преустанови нарушението и да отстрани последиците от замърсяването.

(2) Исковете за преустановяване на нарушението и за отстраняване на последиците от замърсяването могат да бъдат предявявани и от общинските органи, от сдружения на граждани с идеална цел и от всеки гражданин.

Чл. 35. (Доп. - ДВ, бр. 100 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) Актовете за установяване на нарушения по този закон се съставя по реда на Закона за административните нарушения и наказания от компетентния орган по чл. 27, а наказателните постановления се издават от съответно от министъра на околната среда и водите, кметовете на общините или упълномощени от тях лица.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон:

1. **"околната среда"** е комплекс от естествени и антропогенни фактори и елементи, които се намират в състояние на взаимна зависимост и влияят върху екологичното равновесие и качеството на живота, здравето на хората, културното, историческото наследство и ландшафта;

2. **"опазването на околната среда"** е дейност, която е насочена към предотвратяване на деградацията на околната среда, нейното възстановяване, запазване и подобряване и включва събирането на информация и контрол за състоянието и предварителната оценка на въздействието върху околната среда на проектираните дейности;

3. **"природните ресурси"** са частите на органичната и неорганичната природа, които се използват или могат да бъдат използвани от човека за задоволяване на неговите нужди;

4. **"възобновими ресурси"** са тези, които естествено се възстановяват или чрез специални дейности могат да бъдат изцяло или частично възстановени и за които се смята за доказано, че се възстановяват с темпове, съпоставими с темповете на тяхната експлоатация. Всички останали ресурси са невъзобновими;

5. **"замърсяването на околната среда"** е промяна на качествата ѝ вследствие на възникване и привнасяне на физически, химически или биологически фактори от естествен или антропогенен източник в страната или извън нея независимо дали се превишават действащите в страната норми;

6. **"увреждането на околната среда"** (изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) е такова изменение на един или повече от съставлящите я компоненти, което води до влошаване качеството на живот на хората, до обедняване на биологичното разнообразие или до затруднено възстановяване на природните екосистеми;

7. **"опасни вещества и отпадъци"** (изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) са тези, които увреждат или могат да увредят човешкото здраве, животинския или растителния свят и качествата на околната среда при тяхното производство, транспортиране, складиране, употреба или изхвърляне;

8. (отм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г.)

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (1) Изготвените преди влизането на този закон в сила програми, планове и проекти, както и действащите източници на замърсяване, пуснати в експлоатация без оценка на въздействието върху околната среда или при констатирано замърсяване по реда на глава трета и глава четвърта от този закон, подлежат на оценка на въздействието върху околната среда.

(2) При отрицателна оценка на въздействието върху околната среда по преценка на министъра на здравеопазването се извършва и оценка на здравословното състояние на засегнатите персонал и население.

(3) Констатираните и подложените на оценка на въздействието върху околната среда източници на замърсяване по реда на чл. 19 са длъжни да приведат дейността си в съответствие с допустимите норми в срок, определен от министъра на околната среда, но не по-голям от 5 години от влизането на този закон в сила.

(4) Изтичането на срока по ал. 3 не отменя задълженията по този закон.

§ 3. В Наказателния кодекс (обн., ДВ, бр. 26 от 1968 г.; попр., бр. 29 от 1968 г.; изм. и доп., бр. 92 от 1969 г., бр. 26 и 27 от 1973 г., бр. 89 от 1974 г., бр. 95 от 1975 г., бр. 3 от 1977 г., бр. 54 от 1978 г., бр. 89 от 1979 г., бр. 28 от 1982 г.; попр., бр. 31 от 1982 г.; изм. и доп., бр. 44 от 1984 г., бр. 41 и 79 от 1985 г.; попр., бр. 80 от 1985 г.; изм., бр. 89 от 1986 г.; попр., бр. 90 от 1986 г.; изм., бр. 37, 91 и 99 от 1989 г., бр. 10, 31 и 81 от 1990 г. и бр. 1 от 1991 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Член 221а се изменя така:

"Чл. 221а. (Попр. - ДВ, бр. 90 от 1991 г.) (1) Който нареди или в нарушение на своите задължения допусне да се вземе и използва за строителство и за други неземеделски нужди не отчуждена или непредадена по установения ред земеделска земя или пасища, се наказва с лишаване от свобода до три години и глоба от хиляда до десет хиляди лева.

(2) Който продължи, нареди или в нарушение на своите задължения допусне да бъде продължено строителството или друго неземеделско ползване върху земи по предходната алинея, след като строежът и другото ползване са били спрени от надлежните органи по установения ред, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба от две хиляди до десет хиляди лева."

2. В чл. 235, ал. 1 думата "двеста" се заменя с думите "две хиляди".

3. В чл. 236 думата "петстотин" се заменя с думите "пет хиляди".

4. В чл. 237, ал. 1 думите "двеста до хиляда" се заменят с думите "петстотин до пет хиляди".

5. В чл. 237, ал. 2 думата "петстотин" се заменя с думите "пет хиляди"

6. В чл. 238, ал. 1 думите "в тежки случаи" се заменят с думите "в немаловажни случаи", а думите "или глоба до хиляда лева" - с думите "и с глоба до пет хиляди лева".

7. В чл. 239, ал. 1 след думата "предприятие" се добавя думата "фирма", а думите "или с глоба до хиляда лева" се заменят с думите "както и с глоба до пет хиляди лева".

8. В чл. 278а, ал. 1 се заличават думите "и с това причини значителна вреда" и след "поправителен труд" се добавят думите "както и с глоба от петстотин до пет хиляди лева".

9. В чл. 278а алинея 2 се изменя така:

"(2) За маловажни нарушения по предходната алинея наказанието е глоба до хиляда лева, налагана по административен ред."

10. В чл. 278а, ал. 3 думите "пет хиляди" се заменят с думите "десет хиляди".

11. В чл. 352, ал. 1 думите "до три хиляди" се заменят с думите "от пет хиляди до двеста и петдесет хиляди".

12. В чл. 352а, ал. 1 думите "сто хиляди" се заменят с думите "един милион".

13. В чл. 353, ал. 1 думите "триста до три хиляди" се заменят с думите "пет хиляди до петдесет хиляди".

14. Създава се нов член 353а със следното съдържание:

"Чл. 353а. Длъжностно лице, което в кръга на служебните си задължения укрие или разгласи невярна информация за състоянието на околната среда и нейните компоненти - въздух, вода, почва, морски пространства - и от това последват немаловажни вреди за

околната среда, живота и човешкото здраве, се наказват с лишаване от свобода до пет години и глоба от пет хиляди до петдесет хиляди лева".

§ 4. В Закона за защита на природата (обн., ДВ, бр. 47 от 1967 г.; изм. и доп., бр. 3 от 1977 г., бр. 28 от 1982 г. и бр. 26 от 1988 г.) се правят следните изменения;

1. Навсякъде думите "Комитет по опазване на околната среда" се заменят с думите "Министерство на околната среда".

2. Членове 1 и 28 - 34 се отменят.

§ 5. (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Членове 18 и 24 от Закона за опазване на въздуха, водите и почвата от замърсяване (обн., ДВ, бр. 84 от 1963 г.; изм. и доп., бр. 26 от 1968 г., бр. 29 от 1969 г., бр. 95 от 1975 г., бр. 3 от 1977 г., бр. 1 от 1978 г. и бр. 26 от 1988 г.) се отменят.

§ 6. (Нов - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) В чл. 8 от преходните разпореджения на Закона за държавните такси (обн., Изв., бр. 104 от 1951 г.; изм. и доп., бр. 89 от 1959 г., бр. 21 от 1960 г.; ДВ, бр. 53 от 1973 г., бр. 87 от 1974 г., бр. 21 от 1975 г., бр. 21 от 1990 г. и бр. 55 от 1991 г.) в края на първото изречение се добавя "както и таксите, събирани по Закона за опазване на околната среда".

§ 7. (Нов - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) (1) Таксите по чл. 3 и 3а се определят с акт на Министерския съвет.

(2) Размерът и редът за определяне на санкциите по чл. 3, ал. 3 се определят с акт на Министерския съвет.

(3) (Нова - ДВ, бр. 63 от 1995 г.) Устройството и дейността на Националния доверителен екофонд по чл. 3б се определят с наредба на Министерския съвет.

(4) (Нова - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) Редът за създаването и дейността на екоинспекциите по чл. 26, т. 7 се определят с наредба на общинския съвет.

§ 8. (Нов - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) (1) За услуги във връзка с организирането на оценки на въздействие върху околната среда, издаването на разрешителни, удостоверения, писмени съгласия и за определянето на квоти за ползване на застрашени биологични ресурси Министерството на околната среда събира такси по ред, определен от Министерския съвет, които постъпват в националния фонд за опазване на околната среда.

(2) (Нова - ДВ, бр. 85 от 1997 г.) За извършване на преценката по чл. 20, ал. 2 общинските органи събират такси, определени с акт на Министерския съвет, които постъпват в съответния общински фонд за опазване на околната среда.

§ 9. (Нов - ДВ, бр. 100 от 1992 г., изм. ДВ бр. 12 от '99 г.) (1) При приватизация, с изключение на сключените приватизационни договори до 1 февруари 1999 г., при реституция и при инвестиране на обекти за ново строителство от чуждестранни и български физически и юридически лица отговорността за екологични щети, настъпили от минали действия или бездействия, носи държавата при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

(2) Обектите по ал. 1 задължително се подлагат на оценка на въздействието, причинено върху околната среда до момента на реституция, приватизация или инвестиране.

(3) (Нова ДВ бр. 12 от '99 г.) Оценката на екологичните щети, настъпили от минали действия или бездействия, се извършва в съответствие с методика, утвърдена от министъра на околната среда и водите, едновременно с оценката по ал. 2.

§ 10. (Нов - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Министерството на околната среда, Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Министерството на здравеопазването съвместно с общинските органи определят норми за заустване на промишлени отпадъчни води в канализационните системи на населените места.

§ 11. (Предишен § 6 - ДВ, бр. 100 от 1992 г.) Изпълнението на този закон се възлага на Министерския съвет.

[Приложение към чл. 20](#), ал. 1, т. 1

(Изм. - ДВ, бр. 85 от 1997 г., изм. доп. ДВ бр. 26 от 2000 г.)

Проекти, подлежащи на оценка за въздействие върху околната среда (ОВОС) по глава четвърта

Забележка. За всички дейности, за които изрично не е посочено Министерството на околната среда и водите, компетентен орган за вземане на решение по оценка на въздействието върху околната среда е съответната регионална инспекция по околната среда и водите.